

PŘÍBĚHY ODPOVĚDNOSTI

Nejez! - Bůh, člověk a strom poznání

NEJEZ! – Doprostřed zahrady, doprostřed Adamova světa postavil Hospodin strom poznání dobrého a zlého. Strom lákavý a přitom zapovězený. Jaká byla jeho role? V čem je ve vztahu k němu kus lidské odpovědnosti?

GENESIS 2-3

JAN ASSZONYI

NEJEZ!

Bůh, člověk a strom poznání dobrého a zlého

Čtení: Gn 2,7-9.15-17 | Gn 3,1-7.22-24

>> Píseň KK 68 – Sláva Bohu! Země, nebe, dílo tvoje chválí tebe, Bože svatý

Čtení před modlitbou & Modlitba

Přísluví 1,29-33

(Lidé) měli poznání v nenávisti a bázeň před Hospodinem si nezvolili, nedali na mou radu, každou mou domluvu znevážili. Budou jíst plody své cesty, přesyti se svými plány. Prostuduché zavraždí jejich odmítavost, hlupáky zahubí jejich netečnost. Ale kdo mě poslouchá, v bezpečí bude bydlet a žít klidně, beze strachu z něčeho zlého."

Uvedení

Čtyři biblické hodiny, které jsou před námi, chci věnovat tématu lidské odpovědnosti. Té odpovědnosti, ke které v určitých životních situacích vyzývá sám Hospodin. Budeme mít před sebou čtyři starozákonní příběhy, na jejichž pozadí budeme uvažovat o svém životě. Budou to čtyři příběhy, v jejichž jádru jsou kratičké výzvy: **NEJEZ! - UTEČ! - UVAŽ! - HLEĎ!**

Dnešní výzva k odpovědnosti - NEJEZ! - nás zavede k počátkům lidstva do zahrady v Edenu.

Čtení: Gn 2,7-9.15-17 | Gn 3,1-7.22-24

Genesis 2:7-9 I vytvořil Hospodin Bůh člověka, prach ze země, a vdechl mu v chřípí dech života. Tak se stal člověk živým tvorem. 8 A Hospodin Bůh vysadil zahradu v Edenu na východě a postavil tam člověka, kterého vytvořil. 9 Hospodin Bůh dal vyrůst ze země všemu stromu žádoucimu na pohled, s plody dobrými k jídlu, uprostřed zahrady pak stromu života a stromu poznání dobrého a zlého.

Genesis 2:15-17 Hospodin Bůh postavil člověka do zahrady v Edenu, aby ji obdělával a střežil. 16 A Hospodin Bůh člověku přikázal: "Z každého stromu zahrady smíš jíst. 17 Ze stromu poznání dobrého a zlého však nejez. V den, kdy bys z něho pojedl, propadneš smrti."

Genesis 3,1-7 Nejzchytralejší ze vši polní zvěře, kterou Hospodin Bůh učinil, byl had. Řekl ženě: "Jakže, Bůh vám zakázal jíst ze všech stromů v zahradě?" 2 Žena hadovi odpověděla: "Plody ze stromů v zahradě jíst smíme. 3 Jen o plodech ze stromu, který je uprostřed zahrady, Bůh řekl: **»Nejezte z něho, ani se ho nedotkněte, abyste nezemřeli.«**" 4 Had ženu ujišťoval: "Nikoli, nepropadnete smrti. 5 Bůh však ví, že v den, kdy z něho pojíte, otevrou se vám oči a budete jako Bůh znát dobré i zlé."

6 Žena viděla, že je to strom s plody dobrými k jídlu, lákavý pro oči, strom slibující vševědoucnost. Vzala tedy z jeho plodů a jedla, dala také svému muži, který byl s ní, a on též jedl. 7 Oběma se otevřely oči: poznali, že jsou naří. Spletli tedy fíkové listy a přepásali se jimi.

Gen 3,22-24 I řekl Hospodin Bůh: "**Teď je člověk jako jeden z nás, zná dobré i zlé. Nepřipustím, aby vztáhl ruku po stromu života, jedl a byl živ navěky.**" 23 Proto jej Hospodin Bůh vyhnal ze zahrady v Edenu, aby obdělával zemi, z níž byl vzat. 24 Tak člověka zapudil. Východně od zahrady v Edenu usadil cheruby s míhajícími se plamenným mečem, **aby střežili cestu ke stromu života.**

>> Píseň KK 467 – Pomoz mi, můj Pane, abych nežil planě

Kázání

Bůh, člověk a strom poznání dobrého a zlého – tak by se také dala nazvat dnešní biblická hodina. Jedná se o známý příběh. Jedná se o příběh, který vyvolává mnohé otázky – a nejsou jenom teoretické, protože tady, u stromu poznání dobrého a zlého, se odehrála změna kurzu lidstva. Tady uprostřed zahrady se začalo vyhnání z ráje. Podívejme se na příběh samotný a připuštěme si některé palčivé otázky, které před nás staví.

1. Otázky

V zahradě byl strom, jehož ovoce bylo pro člověka - Adama - zapovězeno. Byl jenom jeden - jeden z mnoha. Vysadil ho Bůh, a to docela záměrně. A navíc, vysadil ho doprostřed zahrady - ne někam na okraj, kde by stál tiše nepovšimnut. Proč vůbec takový strom a proč na takovém místě? Proč měl přesně uprostřed Adamova světa být krásný strom, jehož se ovšem nesměl dotknout a jíst jeho ovoce?

Zapovězený strom byl - snad k našemu překvapení - *strom poznání dobrého a zlého*. Znamená to, že Hospodin nechtěl člověku otevřít dveře poznání? Obecného a řekněme i morálního? Není to od Boha nemístně provokativní dát člověku do středu jeho života poznání takřka na dotek a přitom mu ho zapovědět?

Příběh, který přinesl smrt, se neodehrál pod stromem života, který byl také uprostřed zahrady - možná hned vedle stromu poznání dobrého a zlého. Příběh života a smrti se odehrává v kontextu zapovězeného stromu poznání dobrého a zlého.

Biblický příběh nám v posledu ani příliš *nenaznačuje*, v čem byla mimořádnost onoho stromu - co je míněno oním poznáním dobrého a zlého. Nevíme, co jeho plody slibovaly - co je míněno oním dobrým a zlým, jakkoli se to zdá být jasné (totiž, že jde o morální rozlišování / vševedoucnost). Biblický příběh se nakonec netočí kolem stromu samotného. Nejde o strom, jde o cosi jiného.

Nedotknutelný strom nebyl - zdá se - *žádným problémem*, dokud nepřišel pokušitel, který na něho upozornil a svým způsobem ho interpretoval. Až po hadově vysvětlení byla do života člověka vložena podezřívavost v tom, že Bůh člověku nedal, co si zasloužil; že je o něco zásadního ochuzen. Problémem asi nebyl ani tak onen strom, jako had/pokušitel, který ho svým způsobem vysvětlil!

A ještě jednu otázku k předešlým přidám. Míří nevyhnutelně do naší současnosti: Byl-li uprostřed Adamova života nedotknutelný a viditelný zapovězený strom, je to *jenom dávný příběh anebo i do středu našeho života* dává Hospodin docela záměrně nějaký takový strom - strom poznání? Je stejný pro

každou generaci anebo má každá generace (anebo dokonce každý člověk) svůj strom poznání dobrého a zlého? Kde je ten můj strom, jehož bych se neměl dotknout? Kde je nedotknutelný střed mého života a k čemu slouží?

2. Hledání odpovědi

Pokusme se nyní hledat odpovědi na otázky, které byly naznačeny. Nedotknutelnému stromu poznání dobrého a zlého rozumím jako prostředku, jímž Stvořitel chrání člověka a život (svobodu, život a poznání) tím, že člověku pomáhá přijmout své limity (hranice) ve vztahu k Bohu.

Nemyslím, že by poznání dobrého a zlého mělo být člověku odepřeno. Je pro něj připraveno, ale jinak, než slupnutím nějakého ovoce - než požitím nějaké zázračné pilulky. Tak by se nám to líbilo a je to napořád úskalím života: hledat jednoduché zkratky na cestě k tajemství života; na cestě k poznání. Poznání dobrého a zlého, poznání tajemství života je *záležitostí živého a stálého vztahu s Pánem Bohem.*

Když Adam s Evou pojedli ze zapovězeného stromu, *učinili dvě věci:* jednak (1) *uvěřili, že je možné získat životadárné poznání jaksi magicky* a jednoduše tím, že prostě pojí ovoce. A co je snad ještě vážnější (2) *vydali se cestou nezávislosti* na svém Stvořiteli. „Být jako Bůh“ = být nezávislý na něm, vyrovnat se mu. Znamená to odmítnout svou ji stvořenost, emancipovat se na Bohu, stát se na něm nezávislým.

=> *Zapovězený strom poznání dobrého a zlého měl před tímto chránit.* Poznání je pro člověka připraveno a je skutečně jako krásný strom (proto musí být ve středu lidského života; není možné na něj rezignovat => strom života je nejbližším sousedem stromu poznání). Cesta k němu ovšem vede přijetím hranic - limitů; cesta k němu vede poslušností, která je výrazem vztahu s Bohem.

Naše lidství spočívá ve svobodě, která přijímá své hranice, v nichž bere vážně Boží slovo, umí odolávat podivným překrucováním a podivným interpretacím okolí a poslušně se drží svého Boha.

3. Poznání a novozákonní svědectví

Rád bych na závěr postavil skutečnost zapovězeného stromu poznání dobrého a zlého z počátku světa do kontextu nového zákona. Poznání v něm hraje totiž významnou roli. Příznačně pak zdroj poznání není v nějakém zázračném ovoci – či filozofii, nýbrž v Kristu, tj. ve vztahu s Ním:

Duchovní dary jako cesta k poznání Syna Božího a dorostli dospělosti:

Efezským 4:11 A toto jsou jeho dary: jedny povolal za apoštoly, jiné za proroky, jiné za zvěstovatele evangelia, jiné za pastýře a učitele, 12 aby své vyvolené dokonale připravil k dílu služby - k budování Kristova těla, 13 až bychom všichni dosáhli jednoty víry a poznání Syna Božího, a tak dorostli zralého lidství, měřeno mírou Kristovy plnosti.

Moudrost pro život:

Filipským 1:9 A za to se modlím, aby se vaše láska ještě víc a více rozhojňovala a s ní i poznání a hluboká vnímavost; 10 abyste rozpoznali, na čem záleží...

Koloským 2:3 v něm jsou skryty všechny poklady moudrosti a poznání.

Koloským 3:9-10 Neobelhávejte jeden druhého, svlechte se sebe starého člověka i s jeho skutky 10 a oblectě nového, který dochází pravého poznání, když se obnovuje podle obrazu svého Stvořitele.

4. Závěr

Naší lidskou odpovědností je žít v hranicích naší stvořenosti, nehledat zkratky – nejíst ze zakázaných stromů – ale žít ve vztahu s Bohem; žít vírou s Pánem Ježíšem.

Príslovi 1,7 Počátek poznání je bázeň před Hospodínem,

>> Píseň KK 79 – Bůh Otec z pouhé milosti Syna poslal z své výsosti

Modlitby

Oznámení

- Neděle - JA
- Středa - JA

>> Píseň KK 522 – Velice žádám si, ó Otče můj, tvým býti dítětem, ne již sám svůj

Poslání a požehnání

2 Petrův 3:18 Kéž rostete v milosti a v poznání našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista. Jemu buď sláva nyní a až do dne věčnosti.